

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ
УНИВЕРСИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН МОЛИЯ БОЗОРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДЛАРИНИНГ ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ

РЕСПУБЛИКА
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
КОНФЕРЕНЦИЯ

МАҚОЛА ВА ТЕЗИСЛАР ТЎПЛАМИ

2020 ЙИЛ
29 АПРЕЛ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

**ЎЗБЕКИСТОН МОЛИЯ
БОЗОРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА
ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДЛАРИНИНГ
ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ**

**РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
КОНФЕРЕНЦИЯ**

МАҚОЛА ВА ТЕЗИСЛАР ТЎПЛАМИ

2020 йил 29 апрел

Ўзбекистон молия бозорини ривожлантиришда инвестиция фондларининг жозибадорлигини ошириш. Республика илмий-амалий конференция илмий мақола ва тезислари тўплами (2020 йил 29 апрел). – Т.: ТДИУ, 2020. – 622 бет.

Илмий-амалий конференция тезислар тўпламига магистрантлар, илмий тадқиқот ишларини олиб бораётган изланувчи ва тадқиқотчилар, мазкур соҳа мутахассислари ҳамда профессор-ўқитувчиларнинг илмий ишлари киритилган.

Ушбу илмий-амалий конференциянинг асосий мақсади иқтисодиётни янада либераллаштириш, молия бозорини ривожлантириш ва унда инвестицион фондлар жозибадорлигини ошириш бўйича муаммоларни ҳал этиш ва унинг самарадорлигини оширишда эришилган ютуқларни муҳокама қилиш, оммалаштириш ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасида капитал бозорини ривожлантиришнинг бугунги кундаги муаммолари ва асосий йўналишларини аниқлаш ҳамда молия бозорини ривожлантириш, инвестицион фондлар жозибадорлигини ошириш, унда акциядорлар манфаатларини таъминлаш ва ҳимоя қилиш бўйича амалий масала ва муаммоларни таҳлил қилиш ва муҳокама қилишга қаратилган тавсия ва таклифларни шакллантириш ҳисобланади.

Ўзбекистонда молия бозорини ривожлантириш истиқболлари, унда инвестицион фондлар фаолиятини янада ривожлантириш ва рақобат муҳитини қўллаб-қувватлаш каби долзарб масалалар ёритилган бўлиб, у профессор-ўқитувчи, илмий изланувчи, тадқиқотчи ҳамда магистрантларнинг илмий изланишларида фойдали бўлади.

Конференция Ўзбекистон Республикаси Давлат Илмий-техник дастурларининг Тошкент давлат иқтисодиёт университетида 2018-2020 йилларга бажарилаётган ПЗ-20170928535-рақамли «Ўзбекистонда инвестиция фондларининг ўзига жалб этиш механизмини ишлаб чиқиш» мавзусидаги амалий лойиҳа доирасида ўтказилди.

М а с ъ у л м у ҳ а р р и р: *К.Ахмеджанов, и.ф.д., проф.*

Т а ҳ р и р х а й ъ а т и: *М.П.Эшов, и.ф.д., доц;
А.У.Бурханов, и.ф.д., проф.;
Н.Г.Каримов, и.ф.д., проф;
И.М.Алимардонов, и.ф.д., доц.;
Х.А.Қурбонов, и.ф.н., доц.;
Х.Х.Худойқулов, Ph.D;
М.А.Султанов, Ph.D;
Б.О.Турсунов, Ph.D.*

Т а қ р и з ч и л а р: *С. Элмирзаев, и.ф.д., проф.;
М.Алимардонов, и.ф.д., проф.*

Мазкур тўпламга киритилган маъруза тезисларининг мазмуни, ундаги статистик маълумотлар ва меъёрий ҳужжатлар санасининг тўғрилиги ҳамда танқидий фикр-мулоҳазаларга муаллифларнинг ўзлари масъулдирлар.

© Тошкент давлат иқтисодиёт университети, 2020

Кузиева Н.Р. КОРОНАВИРУС ПАНДЕМИЯСИ ВА ГЛОБАЛ ИНҚИРОЗ ДАВРИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ БАРҚАРОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ.....	240
Курбанов Д.Р. ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДЛАРИ ФАОЛИЯТИДА СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИНИ ҚЎЛЛАШ ИМКОНИАТЛАРИ.....	244
Қурбонов Х.А. КАПИТАЛЛАР ОПТИМАЛ ТАРКИБИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИ АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ ФУНДАМЕНТАЛ (РЕАЛ БОЗОР) ҚИЙМАТИГА ТАЪСИРИ.....	247
Қурбанов Ҳ.О. МИЛЛИЙ ТЎЛОВ ТИЗИМИНИ ИНСТИТУЦИОНАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	252
Курбонбекова М.Т. ПУЛ МАССАСИНИНГ ТАРКИБИ ВА ДИНАМИКАСИ ТАҲЛИЛИ.....	255
Мамадияров З.Т., Махмудов Ф.С. МАМЛАКАТНИНГ ИНВЕСТИЦИОН ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ ОШИРИШГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАРНИНГ ЎЗИГА ҲОС ЖИҲАТЛАРИ.....	259
Маҳкамova М.А., Баймирзаев Б.Ж. САНОАТ КОРХОНАЛАРИ ИННОВАЦИЯ ФАОЛИЯТИНИ САМАРАЛИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	264
Махмудов Н.М., Avazov N. R. RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA HORIJY INVESTITSIYALARNING SAMARADORLIGI.....	270
Мирҳамидова Д.Н. ИНВЕСТИЦИОН ЖОЗИБАДОРЛИКНИ ОШИРИШДА АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИГА ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ ЙЎЛЛАРИ.....	273
Мухсинов Н.Т. КРИПТОВАЛЮТАЛАРНИНГ ЯРАТИЛИШИ ВА МУОМАЛАСИ ХУСУСИДАГИ ҚАРАШЛАР.....	276
Имомов Ҳ. Ҳ., Ҳамдамова Н.Ҳ., Ҳамдамова М.Ҳ. ЎЗБЕКИСТОН ХУДУДЛАРИДА ИНВЕСТИЦИЯ ЖОЗИБАДОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ.....	279
Обидов М.Қ. ЎЗБЕКИСТОНДА ВАЛЮТА БОЗОРИНИ ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	282
Примова Н. СПОРТ ТАШКИЛОТЛАРИДА МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ҲИСОБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....	285
Мусаев Ҳ.Н., Боронов Б.Ф., Абдурасулов Ж.А. ТАЙЁР МАҲСУЛОТЛАРНИНГ АУДИТИНИ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРГА МОСЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ.....	291
Мадияров Г. АСПЕКТЫ ДАЛЬНЕЙШЕГО СТИМУЛИРОВАНИЯ РАСШИРЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	294
Маматов А.А. «КОРОНАВИРУС ПАНДЕМИЯСИ» ГА ҚАРШИ КУРАШДА МИЛЛИЙ ГВАРДИЯ ТИЗИМИНИНГ ТУТГАН ЎРНИ.....	297
Мухамедов Ф.Т. ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗ ЛАР БОЗОРИ ВА УНИНГ САВДО ТИЗИМЛАРИНИ ХАЛҚАРО КАПИТАЛ БОЗОРЛАРИГА ИНТЕГРАЦИЯЛАШУВИНИ ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛЛАРИ.....	300
Намозов О.М. ТИЖОРАТ БАНКЛАРИНИНГ МОЛИЯВИЙ БАРҚАРОРЛИГИНИ МУСТАҲКАМЛАШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ.....	306
Наимов Ш. ЎЗБЕКИСТОНДА ДАВЛАТ ҚАРЗЛАРИ СИЁСАТИНИНГ КОНЦЕПТАЛ АСОСЛАРИ.....	309
Nazarov N. G'. O'ZBEKISTONDAGI ERKIN IQTISODIY HUDUDLAR SAMARADORLIGINI YANADA OSHIRISH CHORA-TADBIRLARI.....	313
Нозимов Е.А. INTERNETDA BANK XIZMATLARINI ILGARI SURISHNING ZAMONAVIY USULLARI.....	316
Norov I.M. O'ZBEKISTONDA INNOVATSION JARAYONLARNI ISHLAB CHIQISHDA INNOVATSION FAOLYATNING TA'SIRI VA UNING MUHIM BELGILARI.....	320
Норов А.Р. ЎЗБЕКИСТОНДА ИНВЕСТИЦИОН ЛОЙИҲАЛАРНИ МОЛИЯЛАШТИРИШДАГИ МУАММОЛАР ВА УЛАРНИ БАНК КРЕДИТЛАРИ ОРҚАЛИ БАРТАРАФ ЭТИШ МЕХАНИЗМЛАРИ.....	323

Maxmudov N.M.,
TDIU «Makroiqtisodiyot» kafedrası
professori, i.f.d.

Avazov N.R.,
TDIU «Iqtisodiyot»
fakulteti talabasi

RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY INVESTITSİYALARNING SAMARADORLIGI

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligi tahlil qilingan. Ya'ni xorijiy investitsiyalarning mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga ta'siri o'rganilgan. Bundan tashqari raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish va iqtisodiyotga kirib kelayotgan xorijiy investitsiyalarning hajmini oshirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlari: raqamli iqtisodiyot, xorijiy investitsiyalar, investitsion muhit, raqamli texnologiyalar, zamonaviy menejment.

Аннотация: В данной статье анализируется эффективность иностранных инвестиций в развитие цифровой экономики. То есть было изучено влияние иностранных инвестиций на развитие цифровой экономики в стране. Кроме того, были разработаны предложения по повышению эффективности иностранных инвестиций в развитие цифровой экономики и увеличению объема иностранных инвестиций, поступающих в экономику.

Ключевые слова: цифровая экономика, иностранные инвестиции, инвестиционный климат, цифровые технологии, современный менеджмент.

Annotation: This article analyzes the effectiveness of foreign investment in the development of the digital economy. That is, the impact of foreign investment on the development of the digital economy in the country has been studied. In addition, proposals have been developed to increase the efficiency of foreign investment in the development of the digital economy and increase the volume of foreign investment entering the economy.

Keywords: digital economy, foreign investment, investment climate, digital technologies, modern management.

Bugungi kunda mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda eng samarali omillarda biri bu – xorijiy investitsiyalardir. Xorijiy investitsiyalarning mamlakat iqtisodiyotiga kirib kelish hajmini oshirish asosida mamlakat iqtisodiyotining jadal rivojlanishiga erishish mumkin.

Xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar globallashuvning asosiy drayveri va hozirgi global iqtisodiyotda eng muhim rolni o'ynaydi. U mamlakatlarning ishlab chiqarish jarayonini qo'shimcha kapital bilan ta'minlaydi va iqtisodiy o'sish darajasini oshiradi»¹.

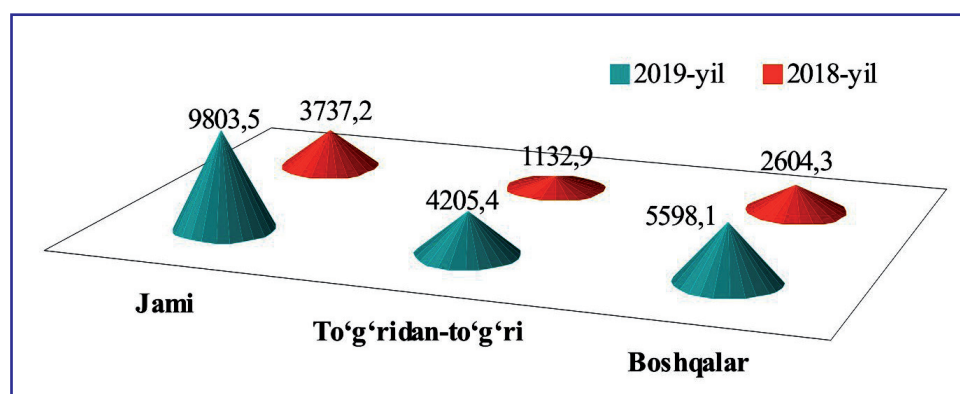
¹ Hui-Ching Hsieh, Sofia Boarelli, Thi Huyen Chi Vu. The effects of economic policy uncertainty on outward foreign direct investment. International Review of Economics and Finance 64 (2019) p. 377–392.

Xorijiy investitsiyalar iqtisodiyotni jadal rivojlantirish omillaridan biri bo‘lib qolmasdan, u bir vaqtning o‘zida mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga ham ta’sir qiladi. Xorijiy investitsiyalar hajmi oshishi bilan mamlakatda raqamli iqtisodiyot ham rivojlanib boradi. Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev ta’biri bilan aytganda «Jahon tajribasi shuni ko‘rsatadiki, qaysi davlat faol investitsiya siyosatini yuritgan bo‘lsa, o‘z iqtisodiyotining barqaror o‘shishiga erishgan. Shu sababli ham investitsiya – bu iqtisodiyot drayveri, o‘zbekcha aytganda, iqtisodiyotning yuragi, desak, mubolag‘a bo‘lmaydi. Investitsiya bilan birga turli soha va tarmoqlarga, hududlarga yangi texnologiyalar, ilg‘or tajribalar, yuksak malakali mutaxassislar kirib keladi, tadbirkorlik jadal rivojlanadi»¹.

Raqamli iqtisodiyotga qisqacha qilib iqtisodiyotning raqamlashuvi ya’ni iqtisodiyot tarmoqlarining raqamli texnologiyalar bilan ta’minlanishi deb ta’rif berish mumkin. Demak xorijiy investitsiyalar bilan mamlakatga yangi texnologiyalar kirib kelar ekan u albatta bu mamlakatda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga ijobiy ta’sir qiladi.

Mamlakatimizda qulay investitsion muhitni shakllantirishga qaratilgan islohatlar natijasida mamlakatimiz iqtisodiyotiga kirib kelayotgan xorijiy investitsiyalar hajmi ham ko‘payib bormoqda (35-rasm).

35-pacm. Xorijiy investitsiya va kreditlarning o‘zlashtirilishi (mln. AQSh doll.).²

Birgina 2019-yil holatida xorijiy investitsiyalarning mamlakat iqtisodiyotiga kirib kelish holatini tahlil qilinsa, unda quyidagi holatni kuzatish mumkin: 2019 yilda 86653,1 mlrd. so‘m (dollar ekvivalentida 9,8 mlrd. AQSH doll.) yoki 2018 yilga nisbatan 2,5 marta ko‘p asosiy kapitalga xorijiy investitsiya va kreditlar o‘zlashtirildi. Xorijiy investitsiya va kreditlarning jami asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalardagi ulushi – 45,7 % tashkil etdi. 2019 yilda o‘zlashtirilgan xorijiy investitsiya va kreditlarning Yalpi ichki mahsulotga nisbati 16,9 % ni tashkil etib, 2018 yilga nisbatan 9,5 % punktga ko‘paygan. O‘zlashtirilgan jami xorijiy investitsiya va kreditlarning dollar ekvivalentidagi qiymati 9803,5 mln. AQSH dollarini tashkil etib, undan 4205,4 mln. AQSH dollari to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni, yoki jami xorijiy investitsiya va kreditlarning 42,9 % ini tashkil etgan. O‘zlashtirilgan to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarning hajmi 2019 yilda 37171,3 mlrd. so‘mni yoki 2018 yilga nisbatan 3,6 martani tashkil qilgan.

¹ O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2019-yil uchun mo‘ljallangan eng muhim ustuvor vazifalar haqidagi Oliy Majlisga Murojaatnomasi. // «Xalq so‘zi», 2018-yil 29-dekabr.

² www.stat.uz O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi rasmiy sayti ma’lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

Yuqorida keltirilgan statistik ma'lumotlar asosida O'zbekiston iqtisodiyotiga kirib kelayotgan xorijiy investitsiyalarning hajmi oshib borayotganligini kuzatish mumkin. Bu esa O'zbekiston iqtisodiyotida qulay investitsion muhitning shakllanib borayotganligi hamda investorlarga yana ko'plab imkoniyatlar yaratilib berilayotganligidan dalolat beradi. Bu o'z navbatida mamlakatda raqamli iqtisodiyotning shakllanishiga o'z ta'sirini ko'rsatib kelmoqda.

Mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish hamda mamlakatga xorijiy investitsiyalarning kirib kelish hajmini oshirishga qaratilgan quyidagi takliflarni amaliyotga joriy qilish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

- respublika iqtisodiyotiga bevosita kapital mablag'larni keng jalb qilishni ta'minlaydigan huquqiy, ijtimoiy- iqtisodiy va boshqa shart-sharoitlarni muntazam takomillashtirish;
- respublikamizga jahon darajasidagi texnologiyani yetkazib berayotgan, iqtisodiyotning zamonaviy tarkibini vujudga keltirishga ko'maklashayotgan xorijiy sarmoyadorlarga imtiyoz va preferensiyalarni taqdim etish tizimini takomillashtirish;
- raqamli texnologiyalarni iqtisodiyotga olib kiruvchi xorijiy investorlarni qo'llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish;
- energiya tejankor va atrof muhitga kam zarar yetkazadigan yuqori texnologik, zamonaviy uskunalarni o'rnatish; mahalliy sharoitlarga mos keladigan ilg'or xorijiy texnologiyalarni tatbiq etish, o'zimizda yaratilayotgan ixtirolarni rag'batlantirish va bilimlar iqtisodiyotiga mablag'lar yo'naltirish.

Xulosa o'rnida aytish mumkin-ki, xorijiy investitsiyalar hajmining oshib borishi mamlakat iqtisodiyotini rivojlanishga olib boruvchi asosiy omillardan biridir. Xorijiy investitsiyalar bilan birga mamlakatga ilg'or g'oyalar, yangi texnologiyalar hamda zamonaviy menejment tamoyillari kirib keladi. Bu esa xorijiy investitsiyalarning mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga ta'sir ko'rsatuvchi samarali vosita ekanligidan dalolat beradi. Shundan kelib chiqqan holda hozirgi kunda mamlakat iqtisodiyotida xorijiy investitsiyalarning hajmini oshirish eng muhim dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

**ЎЗБЕКИСТОН МОЛИЯ БОЗОРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНВЕСТИЦИЯ
ФОНДЛАРИНИНГ ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ
ОШИРИШ**

Республика илмий-амалий анжумани

МАҚОЛА ВА ТЕЗИСЛАР ТЎПЛАМИ

Муҳаррирлар:

*М. Вахабова, Д. Камилова,
Г. Мадумарова, Г. Гулямова*

Мусахҳих

Ш. Кариева

Компьютерда саҳифаловчи

Ш. Соҳибов

Босишга рухсат этилди 2020 й. 20.05. Шартли босма табағи 19 б.т.
Бичими 60x84 1/16. Адади 100 нусха.

«Маънавият» компьютер-дизайн студиясида саҳифаланди.